

"ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ"

Main Author: Наталія Бірук Position: кандидат педагогічних наук, доцент Affiliation: Житомирський державний університет імені Івана Франка Country: Україна

У статті окреслено особливості творчого розвитку майбутніх вчителів технологій у процесі фахової підготовки в закладі вищої освіти.

Ключові слова: творчий розвиток, технології, фахова підготовка, заклад вищої освіти.

Одним із значущих аспектів сучасної вищої освіти є розвиток та вдосконалення системи підготовки компетентних, творчих фахівців, здатних орієнтуватися в швидко змінюваному діджиталізованому суспільстві. Темпи розвитку техніки, виникнення нових технологій на сьогодні зумовляють значущість ґрунтовної підготовки майбутніх учених, інженерів, техніків, технологів, педагогів та інших фахівців відповідного рівня.

З кожним новим етапом модернізації системи вищої освіти посилюються і вимоги до рівня фахової компетентності випускників – в тому числі і педагогів закладів загальної середньої освіти, зокрема вчителів технологій.

Мета статті – окреслити особливості творчого розвитку майбутніх

вчителів технологій у процесі фахової підготовки в закладі вищої освіти.

Підготовка вчителів для викладання предметів технологічної освітньої галузі на всіх етапах історичного розвитку української школи залишалася у світлі уваги науковців та дослідників. Про що свідчать праці Р. Гуревича, О. Коберника, М. Корець, Л. Оршанського, В. Сидоренко, Д. Тхоржевського та багатьох інших.

Особливості фахової підготовки вчителів технологій полягають не лише в опануванні базовими знаннями предмету, а й в урахуванні різнобічності технік, якими повинен оволодіти педагог у процесі здобуття вищої освіти. Крім традиційних форм й методів навчання вчителів технологій викладачами активно застосовуються інноваційні методики та технології, що стимулюють активну участь студентів у навчальному процесі. Це, перш за все, проєктна діяльність, робота в групах, кейс метод, воркшопи та майстер-класи, 3D-принтинг, робототехніка та багато інших, що сприяють створенню інноваційних продуктів, дають можливість проявляти ініціативу, креативно підходити до вирішення проблем, експериментувати та реалізовувати свої ідеї.

Одним із важливих аспектів досліджуваного процесу є інтеграція сучасних інформаційних технологій,

які допомагають майбутнім вчителям розвивати технічні й творчі навички. Фахова підготовка майбутніх вчителів технологій має на меті не лише навчити основ технологічних дисциплін, а й сформувати у студентів здатність до творчого самовираження, розвитку технічної уяви, здатності до інноваційних підходів у роботі з учнями. Все більш поширеним стає вивчення специфічних для технологічної галузі предметів, таких як «Техніки декоративно-прикладного мистецтва», «Технології конструкційних матеріалів», «Технології обробки продуктів харчування», «Технології традиційних ремесел» тощо із використанням застосунків, веб-сервісів, платформ та інших засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Значну увагу на сьогодні приділяють педагоги і впровадженню в освітній процес проектного навчання як значущого фактору творчого розвитку особистості, що дозволяє студентам:

вивчати не лише засоби, але й способи конкретної діяльності;
розвивати пізнавальні навички учнів й вміння самостійно конструювати свої знання;
розвивати критичне та творче мислення;
реалізовувати власний творчий потенціал та генерувати цікаві ідеї;
розвивати вміння орієнтуватися в інформаційному просторі,

формувати інформаційну компетентність;
організовувати змістовне проведення позаурочного часу;
усвідомлювати де і яким чином проєкт може бути використаний на практиці;
розширювати світогляд та фантазувати.

Необхідною складовою підготовки фахівців педагогічної галузі лишається і комунікативна складова, можливість на практиці відпрацювати набуті компетентності, беручи безпосередню участь у освітній діяльності. Для ефективної спільної діяльності студентів у процесі навчання та спілкування, учасникам взаємодії необхідно володіти наступними комунікативними вміннями та навичками:

- використання вербальних та невербальних засобів у процесі обміну інформацією;
- формулювання чітких та логічних думок, що стосуються предмету взаємодії;
- вміння уважно слухати співрозмовників під час обговорення питань, вмінням ставити запитання й робити висновки;
- вміння узагальнювати інформацію та презентувати її перед аудиторією.

Пов'язуючи свою професійну діяльність із технологічною галуззю, майбутні вчителі технологій повинні володіти високим рівнем розвитку творчих здібностей та мати потенціал і бажання їх розвивати й вдосконалювати, бути відкритими до інновацій, стати у процесі

здобуття освіти не ретрансляторами існуючих технік та технологій, а креативними генераторами нових. Розвиток технічної творчості передбачає формування в особистості майбутнього педагога відповідних моральних якостей (цілеспрямованості, наполегливості, активності, працелюбності), ерудиції, відповідального ставлення до праці, умінь і навичок творчо застосовувати набуті знання із загальних та спеціальних дисциплін у нових ситуаціях.

У процесі вивчення фахових освітніх компонентів роль педагога полягає у тому, щоб допомогти, мотивувати, стимулювати, заохочувати майбутніх вчителів технологій до набуття знань і вмінь з технологічних процесів обробки природних та штучних матеріалів, оволодіння професійними уміньми та навичками роботи з інструментами, приладами та технологічним обладнанням, їх якісною оцінкою, розумінням механічних, хімічних та біологічних технологій та їх залежність від змін, що відбуваються з матеріалами під впливом технологічних факторів; формувати здатність творчо підходити до трудової діяльності, глибоко аналізувати виробничі процеси, виготовляти вироби за допомогою ручних інструментів, верстатів, додаткового технологічного обладнання, активно розвиваючи уяву, фантазію та асоціативність мислення.

Отже, стан проблеми підготовки та відповідності рівня фаховості вчителів технологій на сучасному етапі реформування системи загальної середньої освіти підтверджує необхідність приділення особливої уваги розвитку творчих здібностей у здобувачів вищої освіти у процесі навчання. Проблеми реального життя потребують підвищення рівня якості не лише знань, а й практичної підготовки фахівців робітничих професій. Кадрова проблема підготовки вчителів технологій лишається актуальною вже тривалий час. Досягти необхідного результату можливо за умов: моніторингу потреб суспільства в учителях технологій, профвідбору та відбору творчої молоді до закладів вищої освіти, створення творчого середовища у ЗВО та забезпечення їх сучасною матеріально-технічною базою. Творча праця є найбільш продуктивною, ефективною, а тому педагогічна творчість стає засобом формування індивідуальності, яка здатна творчо мислити, самостійно приймати рішення, брати активну участь у житті суспільства, вирішувати складні проблеми сьогодення, адаптуватися в умовах ринку, забезпечувати конкурентоспроможність держави і свою особисто.

Перелік використаних джерел

Вишківська, В.Б. Формування у майбутніх учителів здатності до конструювання навчально-пізнавальної діяльності школярів:

автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Київ: Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2006. 23 с.

Вітвицька, С.С., Бірук, Н.П. Розвиток творчих здібностей здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у процесі вивчення дисципліни «Технологічний практикум». Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 7 (13). С. 496-506.

Коберник, О.М. Проектна технологія як умова реалізації особистісно орієнтованого підходу у трудовому навчанні. Modern Information

Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems. 2004. Вип. 4. С. 65-70.

Оршанський, Л.В. Художньо-трудова підготовка майбутніх учителів трудового навчання: монографія. Дрогобич: Швидко Друк, 2008. 278 с.

Сидоренко, В.К. Актуальні проблеми підготовки учителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні. Трудова підготовка в закладах освіти. 2004. № 2. С. 41-44.